

STARTING GAME IN THE FUNCTION OF CORRECT PSYCHOPHYSICAL DEVELOPMENT OF PRESCHOOL CHILDREN

Miloš Nikolić

High school of applied studies for education of teachers, Pirot, Serbia, Milosnikolic87@gmail.com

Abstract: Moving game is one of the most important activities and an integral part of children's life and occupies a significant place in the physical education of preschool children. It appears as the basic specific form of children's activity, which is in full accordance with the psychophysical abilities of his organism. Children have a genetic need for play because it helps them to meet their needs to move, socialize, create, get to know themselves and others, adapt, express their abilities and needs. Moving game develops positive emotions, reduces tension and aggression, affects proper growth and development, develops attention, imagination, thinking, contributes to the stability of the child, influences the development of coordination, because in the game the child thinks, perceives, remembers, enjoys different situations (imitative and life), relaxes and enters the world of imagination. In this paper, the author will give a brief historical overview of the emergence of the game and the development of the game as a means of psychophysical development of preschool children, as well as the fact that play today in modern living conditions becomes a factor in remedying the negative influences it carries. He particularly emphasizes the role of play in the proper psychophysical development of children, some of the most important rules in the application of play in pedagogical practice, which can serve as an aid and orientation for educators and teachers.

Keywords: Motion game, function game, complex movements

POKRETNNA IGRA U FUNKCIJI PRAVILNOG PSIHOFIZIČKOG RAZVOJA DECE PREDŠKOLSKOG UZRASTA

Miloš Nikolić

Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Pirotu, Srbija Milosnikolic87@gmail.com

Apstrakt: Pokretna igra je jedna od najznačajnijih aktivnosti i sastavni deo dečijeg života i zauzima značajno mesto u fizičkom vaspitanju dece predškolskog uzrasta. Javlja se kao osnovna specifična forma dečije aktivnosti, koja se nalazi u punom skladu sa psihofizičkim sposobnostima njegovog organizma. Dete ima genetsku potrebu za igrom jer pomoću nje ono zadovoljava svoje potrebe za kretanjem, druženjem, stvaranjem, upoznavanjem sebe i drugih, prilagođavanjem, iskazivanjem svojih sposobnosti i potreba. Pokretnom igrom razvija se pozitivna emocija, smanjuje napetost i agresivnost, utiče na pravilan rast i razvoj, razvija pažnja, mašta, mišljenje, doprinosi stabilnosti deteta, utiče na razvoj koordinacije, jer u igri dete razmišlja, opaža, pamti, uživlja se u različite situacije (imitacione i životne), opušta se i ulazi u svet mašte. U ovom radu, autor će dati kraći istorijski pregled nastanka igre i razvoj igre kao sredstvo psihofizičkog razvoja dece predškolskog uzrasta, kao i činjenicu da igra danas u savremenim uslovima života postaje faktor saniranja negativnih uticaja koje on nosi. Posebno ističe ulogu igre u pravilnom psihofizičkom razvoju dece, neke od najvažnijih pravila u primeni igre u pedagoškoj praksi, što može poslužiti kao pomoć i orijentacija pedagozima i vaspitačima.

Ključne reči: Pokretna igra, funkcijska igra, kompleksni pokreti

1. UVOD

Igra je složena pojava po svojoj strukturi i funkciji. Ona je krajnje individualna i može da prožima sve aspekte života. Igra postoji, ne samo kao fizička- motorna, nego i kao igra duha, igra reči, igra u komunikaciji među ljudima. Mnogi teoretičari iz oblasti fizičke kulture najčešće i danas kao pojavne oblike fizičke kulture ističu : igru, sport, gimnastiku i izletništvo. Obično su začeci pomenutih vidova vezani za starogrčku, helanističku gimnastiku, mada se tragovi igara, sporta i gimnastike zapažaju i kod najstarijih naroda. Stari Grci postavili su temelje teorije o igri i davali joj važno mesto u igri i životu dece. Postoje mnoge teorije koje pokušavaju da objasne suštinu, prirodu i funkciju igre: igra kao posledica viška nagomilavanja energije, koja se nedovoljno troši u običajnim procesima svakodnevnih aktivnosti; teorija instikta vidi uzrok igre u nasleđu, u urođenim mogućnostima da se ponašamo igrački; teorija priprema posmatra dečiju igru kao vežbu za život i usavršavanje veština koje su potrebne u kasnijem život; teorija rekapitulacije objašnjava igru kao posledicu biološkog nasleđa, kao rekapitulaciju razvoja vrste. Dosadašnje teorije objašnjavaju igru sa aspekta generalizacije, kompenzacije, katarze, psihoanalitičkog razvoja i učenja, igra se posmatra kao sveobuhvatni fenomen, kao cilj sam po sebi, kao osnova civilizacije i kulture, kao

koren socijalnog ponašanja, kao odraz društva. Moderne teorije igru objašnjavaju kao ponašanje traženja stimulansa, kao učenje i razvoj, teorija ljubavi prema igri ističe tri glavne komponente – spontanost, izrazitu radost i smisao za humor.

Kao što se vidi, igrom kao značajnim fenomenom, bavili su se i bave naučnici i stručnjaci raznih specijalnosti koji posmatraju i izučavaju igru sa najrazličitijih aspekta. Ali, i pored toga, ne postoji jednoznačna definicija igre. Ono što je opšte prihvaćeno jeste: igra je važna za život ljudi, posebno za decu; igri se pristupa slobodno i obično spontano, igra je zabava, samoinicirana i često veoma ozbiljna; igra ima svoju unutrašnju vrednost; igra pruža zadovoljstvo samo po sebi; igra se najčešće odnosi na aktivnost dece ili na „detinjasto“ ponašanje odraslih.

Sam naziv „pokretna igra“ podrazumeva vrstu igre u kojoj preovladava kretanje, odnosno pokret. Pokretna igra zauzima najznačajnije mesto u fizičkom vaspitanju dece predškolskog uzrasta, jer dete izražava svoje pokrete kroz igru, a s druge strane igra nam otkriva interesovanje deteta i ukazuje da li su ta interesovanja jednostrana ili složena. Igra aktivira sklonosti i sposobnosti deteta. Dete u igri primenjuje različite motorne aktivnosti (trčanje, penjanje, bacanje, skakanje, provlačenje i dr.), proverava se i upoređuje svoje sposobnosti sa vršnjacima, stiče realniju predstavu o sebi, svom telu, svojim sposobnostima. Pojačan razvoj motorike obogaćuje njegovu igru i daje sve šire mogućnosti ostvarivanja njegovih zamisli pomoću pokreta.

2. IGRA KAO VID FIZIČKOG VASPITANJA

Potreba za igrom leži u biološkoj potrebi i nagonskoj težnji čoveka da se kreće, da bude telesno i duhovno aktivan, da mu posluži kao sredstvo opuštanja i relaksacije, što je posebno danas značajno, u vreme urbanizacije i automatizacije proizvodnog rada. Potreba za igrom nije samo fiziološka, ona ima šire aspekte. Kod dece ona predstavlja putokaz za srećno detinjstvo i osnovnu potrebu za njegov razvoj. Dakle, igra je aktivnost deteta, a predškolsko doba je doba igra. Ako je dete zdravo ono se igra i to kod njega izaziva veselo i vedro raspoloženje, usled čega se ono rado potčinjava svim pravilima u dotičnoj igri. Dečja igra spada u one fenomene koji se nikad ne mogu do kraja dokučiti. Nema ničeg lepšeg od zdravog, srećnog deteta koje se igra, nesvesno vaše pažnje. Igra je najstariji vid fizičkog vaspitanja uopšte i posebnog fizičkog vaspitanja. U najstarijim vremenima, u borbi za opstanak i preživljavanje, kada je telesna snaga u toj borbi imala odlučujuću ulogu, javljali su se pojedini oblici aktivnosti koji su imali formu igre, kada igra postaje društvena kategorija noseći i osnovne njegove karakteristike.

U novije vreme sa razvojem društva, industrijalizacijom proizvodnog rada, potreba za spretnim, okretnim, sposobnim čovekom ništa nije manja nego u ranijim društvenim formacijama, zbog čega igra kao vid fizičkog vaspitanja, možemo slobodno reći, dobija vodeću ulogu i značaj u njegovom razvoju. Savremeni način života, u prvom redu izuzetno brz tempo života i smanjeno telesno kretanje, ostavljaju negativne posledice na zdravlje čoveka, kako na telesne, tako i na njegove psihičke svere. Igra u ovom slučaju postaje nezamenljivo sredstvo za upoznavanje dece uopšte i dobija značajno mesto kao faktor saniranja štetnih uticaja savremenog, modernog načina života. Posmatrajući dete u igri možemo da otkrijemo razne sklonosti njegovog ponašanja u odnosu na kolektiv, individualnu ulogu, poštovanje pravila igre i dr. Na osnovu toga može se postaviti dijagnostika o ličnosti deteta, odnosno proceni njegovog ponašanja u porodici (plašljivo, agresivno, samovoljno) i niz drugih pozitivnih karakteristika koje daju sliku o detetu i njegovom ponašanju. Stečene aktivnosti u igri dete isprobava, uvežbava, ponavlja, i kada ovlada takvim kretanjem, ono će mu predstavljati zadovoljstvo i dete će steći pozitivnu sliku o sebi. Prema tome, pokretna igra svojom širokom lepezom preko motorike utiče na psihomotorni razvoj, povećava se senzomotorika, sposobnost reagovanja u nepredviđenim situacijama. U igri dete zadovoljava sklonosti, želje i interesovanja, bori se, pobeđuje, uspeva, biva poraženo, gubi. Zbog toga je uloga pokretne igre sa gledišta mogućeg samoizražavanja veoma značajna za dobro psihičko stanje deteta i stoga je njena primena u svim vidovima i formama rada u fizičkom vaspitanju veoma značajna.

3. OSNOVNE KARAKTERISTIKE IGRE

Kada govorimo o karakteristikama igara većina autora kaze da bi igra trebala da bude slobodna i spontana. Polazeći od toga da je igra slobodno izabrana aktivnost, da nema strogih pravila koja bi sputavala željene pokrete kod dece, ona je time prijatna i zabavna aktivnost. Kroz igru se opušta i oslobađa sva negativna energija, ali se takođe izaziva i vedro raspoloženje što je jedan od glavnih zadataka. Igram se razvijaju i usavršavaju funkcije pojedinih čula koja se javljaju kao neophodan preduslov za razvijanje motorike deteta (čulo za zglobno mišićnu osetljivost, čulo vida, sluha, dodira, ravnoteže i termoregulacije). Deca se u igri uživljavaju u različite uloge, opuštaju se i prenose u svet mašte. Ona oživljavaju pojave i predmete i preobražavaju ih u ono što data situacija zahteva, pretvarajući igru u spontanu aktivnost, u kojoj imaju priliku da se spontano izraze, pokažu samostalnost, inicijativu, snalažljivost u prostoru i međusobnu saradnju. Različit sadržaj i zadaci, različito angažuju pažnju, mišljenje i pamćenje deteta. Ono u igri pamti pravila, reči, melodiju, sadržaj, da bi se moglo uključiti u igru. Mora pažljivo da sasluša objašnjenje

igre, da obrati pažnju na signale, prostor gde treba da se zaustavi, vreme da reaguje da ne zakasni, ili pogreši u hvatanju i preuzimanju rekvizita, pri svemu tome ono se fizički i psihički angažuje.

Dete ima potrebu da zadovolji želje i interese, kao i da na konkretan način, kroz igru, izrazi svoju individualnost. U vezi sa teorijama dečije igre treba pomenuti doprinos L. Vigotskog (1978), koji smatra da je dečija igra praktična mašta, pa, prema tome, i put da dete osmisli emocije i vrednuje svoje društveno iskustvo, odnosno način saznavanja. Jedna od karakteristika igara je i ta da je igra takva aktivnost iz koje se diferenciraju druge aktivnosti. Tako se, na primer, učenje u užem smislu, koje se pojavljuje prvi put u predškolskom uzrastu, javlja najpre u igri kao vodećoj aktivnosti tog perioda. Dete počinje da uči igrajući se. Druga karakteristika je da se u vodećoj aktivnosti formiraju pojedini psihički procesi, kao što je aktivna mašta. Od nje zavise osnovne psihičke promene koje se mogu zapaziti u određenom periodu razvoja dečije ličnosti. Mnogi autori ukazuju na tesnu povezanost između razvoja simboličkih igara i razvoja mišljenja deteta. S jedne strane, u igri se odražava struktura mišljenja, a s druge strane mišljenje se formira kroz igru. Iako je proučavanje razvojnih potencijala igre započeto tek savremenim psihološkim teorijama, ideja o vaspitanju igrom nije nova. Susreće se već kod Platona koji u igru vidi mogućnost za vežbanje dece i bolje upoznavanje njihovih prirodnih sklonosti.

Jedna od karakteristike igre je i ta da je ona, i pored toga što je nagoniska aktivnost, svesna misaona aktivnost. Moglo bi se reći da dete svoju nagonisku aktivnost za igrom, svesnom i celishodnom aktivnošću nadograđuje i daje novi kvalitet onom što dete nosi u svojoj prirodni- nagonskom. Kasnije dete svoje aktivnosti u igri sagledava i razrađuje u svojoj svesti i tek onda ih manifestuje na, za njega, najprihvatljiviji način. U prirodi je zdrave dece da žele i vole da se kreću, da trče, skaču, da se penju, bacaju, da se igraju. Bilo kakvo sputavanje te njihove prirodne želje negativno se odražava na njihov fizički i mentalni rast i razvoj. Igra je aktivnost koja prividno nema nikakav cilj. Ako bi, na primer, odredili cilj i okvirili ga sa strogim pravilima igre, to već ne bi bila slobodna dečija ili elementarna igra, već sport, odnosno sportska igra. Kada kažemo igra nema konkretan, spoljašni cilj, to ne znači da je ona i bezciljna aktivnost, već se njenom primenom treba odmoriti, slobodno vreme iskoristiti na zdrav način, i uz sve to uticati na pravilan rast i razvoj, na razvoj pozitivnih osobina ličnosti kao što su drugarstvo, kolektivizam, socijalnost i dr.

Dete u igri proverava sebe, na osnovu upoređivanja onoga što ono može i ume, u odnosu na ostalu decu u grupi, i tako stiče stvaran pojam o sebi. Sticanje pojma o sebi značajno je za dete, jer se tako razvija poverenje u sebe, u svoje sposobnosti, što je značajno za njegovu dalju saradnju sa decom, ne samo u ovom uzrastu nego i kasnije. Dobro odabrana igra usmerava ponašanje deteta, posebno u smislu međusobnih odnosa, a stalnim ponavljanjem odeređenog ponašanja, stvara se osnova za produbljanje tih odnosa, ne samo u igri već i u životu.

Igra može biti dobro vaspitno sredstvo samo onda ako se pri izboru polazi od potreba i mogućnosti deteta i ako se primeni u pravo vreme i smišljeno organizuje. Stoga pri izboru igre moramo voditi računa o različitim odlučujućim faktorima.

4. PODELA IGARA

Kada je reč o podeli igara veoma je teško naći ili opredeliti se za neki stav ili kriterijum, jer je igra po svojoj prirodi jako složena aktivnost, bogata kako raznovrsnim motoričkim kretnjama, tako i uticajima koje ostavlja bio-psiho-socijalnu prirodu deteta i čoveka. Sa pedagoškog aspekta teško je utvrditi kriterijume o podeli igara, jer jednom igrom se može ostvariti višestran uticaj u vaspitanju deteta, a ne samo na jedan izolovan.

Pitanjem podele igara bavili su se mnogi teoretičari iz oblasti pedagogije, psihologije, socijologije, fizičke kulture i kao zajednički imenitelj njihovog pristupa podeli igara mogao bi da bude uzrast dece i odraslih (deca raznih uzrasta, omladina, odrasli), godišnja doba kada se primenjuju, s obzirom da se uglavnom primenjuju na otvorenom prostoru (proleće, leto, jesen, zima), mesto gde se upražnjavaju (u prirodi, šumi, vodi, snegu, na sportskom terenu, školskom dvorištu, u naselju, u zatvorenom prostoru i dr.). Trajanje igre zavisi od toga da li se sprovodi kao zasebna aktivnost ili u okviru neke druge forme rada. Pokretna igra može biti slobodna, kada deca sama biraju igru, ili dirigovana, kada vaspitač nameće igru u odnosu na specifične ciljeve, prostorne i materijalne uslove, vremenske prilike, trajanje i sl. Tada se vaspitač mora adekvatno pripremiti za sprovođenje igre, tako da mora deci saopštiti naziv igre, pravila, ukoliko je potrebno, da im pokaže igru, mora odrediti tok igre i trajanje.

Sistematizacija pokretnih igara koju navodi S. Blagajac, čini se dosta prihvatljivom pa cemo je izložiti. Ističe se sedam kriterijuma :

1. Prema intenzitetu motoričke aktivnosti
 - Pokretne igre velikog intenziteta
 - Pokretne igre srednjeg intenziteta
 - Pokretne igre malog intenziteta
2. Prema uzrastu dece
 - Za decu mlađe grupe
 - Za decu srednje grupe

- Za decu starije grupe
- 3. Prema vrsti motornih aktivnosti
 - Igre u kojima se zadatak rešava hodanjem, trčanjem, poskakivanjem i skakanjem
 - Igre u kojima se zadatak rešava provlačenjem, penjenjem, kolutanjem, puzanjem
 - Igre u kojima se zadatak rešava bacanjem, hvatanjem, gađanjem
 - Igre u kojima se zadatak rešava nadvlačenjem i potiskivanjem.
- 4. Prema postavljenom cilju
 - Orijentacija u prostoru
 - Spretnost i okretnost
 - Opažanje, odvažnost, smelost
 - Brzina reagovanja
 - Preciznost, spretnost
 - Koordinacija pokreta
- 5. Prema načinu organizovanja
 - U jednoj grupi
 - U više grupa
 - U parovima
 - Sa individualnom ulogom
- 6. Prema formama rada u kojima se primenjuje
 1. U jutarnjem vežbanju
 2. U usmerenoj motoričkoj aktivnosti
 3. U samostalnim aktivnostima- pokretna igra kao posebna forma rada
 4. Na izletima
 5. U plesu
- 7. Prema prostoru
 - U zatvorenom prostoru
 - Na otvorenom prostoru

Pored navedenih podela, treba pomenuti i sportske igre koje su takmičarskog karaktera i najčešće se sprovode kod najstarijih uzrasta. Zbog uzrasta i fizičkih mogućnosti dece, ove igre se upražnjavaju u olakšanim uslovima (manji tereni, za igru, niže postavljeni koš u košarci, niže postavljena mreža u odbojci itd.), s pojednostavljenim pravilima i prilagođenim rekvizitima (lakše lopte, manji reketi za tenis ili bagminton itd.). Ne sme se strogo insisitirati na poštovanju pravila, nego se ona postepeno uvode, pa igra time postaje složenija.

Bilerova podela koja se odnosi na uzrast dece, gde se kao kriterijum uzimaju pojedine faze u razvoju dece i njihovih aktivnosti, razlikuje četiri vrste igre:

- Funkcijska igra- ova vrsta igara se odnosi na igre koje se primenjuju u prvoj godini života, kada se kod dece javlja masa neodređenih, spontanih, pokreta nogama, mahanje i hvatanje rukama, pokreti trupa i glave.
- Fikcijska igra- primenjuje se od 2. do 5. godine života deteta, gde dete „oživljava“ predmet, gde je na primer, lutka dete o kome se ono brine, stolica je konjić i sl.
- Konstruktivne igrre- zahvataju period od 6. do 13. godine, gde se kroz igru proučava okolina, pri čemu deca grade od raznih materijala predmete, objekte koje svakodnevno vidi u svom okruženju.
- Sportske igre- u ovim igrama u prvom redu se ističe takmičenje i želja za pobedom, i po mišljenju autora ove podele, one predstavljaju „međustupanj“ između igre i rada.

Najčešće primenjivana i najprihvatljivija podela pokretnih igara je podela koju srećemo u metodičkim priručnicima naših istaknutih metodičara (Višnjić, Milanović, Kragujević i dr.), i po njoj imamo četiri vrste igara:

- Stvaralačke igre se primenjuju kod najmlađih, kod dece predškolskog uzrasta. Kao rekvizite igre dete koristi predmete iz najbližeg okruženja igrajući se njime kako ono želi, oseća, oponaša neke situacije bliske svakodnevnom životu i aktivnostima. Na taj način sadržaj igre može biti kretanje pri različitim situacijama, vožnje automobila, spremanje hrane, zidanje kuće, pravljenje nekih predmeta i sl. Kod ovih igara vaspitač obezbeđuje uslove za igru, utiče na stvaranje atmosfere u igri, obezbeđuje red, sputava grubosti, daje pedagoška uputstva i usmerava tok igre.

- Pedagoške igre bi se odnosile na igre koje se izvode neposrednim rukovodstvom vaspitača, koji sugerije sadržaj, usmerava organizaciju, prati njenu realizaciju vodeći računa da se poštuju osnovna pravila igre, rukovodi svim pedagoškim aspektima njene realizacije.
- Elementarne igre su sa izraženijim pravilima, mada su u odnosu na sportske igre znatno uprošćenije i pojednostavljene. Sadržaj ovih igara je takav da se sada znatno više ističe razvoj aparata za kretanje, oblikovanje tela, kao i uvod i priprema za sportske igre. Vaspitač organizuje igru, vodi brigu da se poštuju osnovna pravila igre, počinje da koriguje pojedine grube greške koje se kod dece primete, sputava pojavu sitnih prevara, insistira na drugarstvo i fer odnosu i ponašanju.
- Sportske igre karakterišu utvrđena standardizovana pravila koja se moraju poštovati, kao i tehnika i njen takmičarski karakter.

5. PRIMENA POKRETNIH IGARA

Pokretnu igru možemo primeniti kod bilo kojeg oblika rada: u jutarnjem vežbanju, u usmerenoj motoričkoj aktivnosti, u samostalnim aktivnostima, na izletima, na časovima fizičkog vaspitanja, a da bi se konkretno igrom ostvario željeni cilj, moraju se poštovati određena pravila, ili bolje rečeno, principi njihove primene. U jutarnjoj motornoj aktivnosti, mogu se primenjivati kratke, deci već poznate pokretne igre sa lakšim zadacima i jednostavnim sadržajima.

Pokretna igra u jutarnjem telesnom vežbanju ima za cilj da podigne funkcije organa za disanje, i krvotok na veći stepen, te se primenjuju igre sa hodanjem, trčanjem, poskakivanjem. Poželjno je da se izvodi u uspravnom položaju, naročito ako se radi u uvodnom delu. Izbor igre po formi i sadržaju mora da odgovara uzrastu dece, a struktura mora biti takva da njena primena pruža mogućnost da se ostvare postavljeni, željeni cilj koji je vaspitač utvrdio.

U usmerenoj motoričkoj aktivnosti pokretna igra se primenjuje u uvodnom delu, kao deci već poznata igra. Deca prilikom ulaska u salu odmah kreću sa realizacijom aktivnosti pa vaspitač nema mnogo vremena za objašnjenje. Najčešći oblici kretanja koji se primenjuju su osnovni oblici hodanja, trčanja, skakanja, penjanja, provlačenja, i to su oblici koji kratko traju ali kroz koje vegetativne funkcije dečijeg organizma podiže na viši nivo. Prema igri i njenom sadržaju, složenosti i specifičnosti, neophodno je obezbediti odovarajuće prostorne uslove. Radi bezbednosti dece i optimalnih higijenskih uslova nužno je istaći i zahtev da deca vežbaju u odgovarajućoj odeći, pre svega da budu lagano obučena, a po mogućnosti u posebnoj opremi za vežbanje. Igra treba da bude takve strukture da omogući da sva deca iz grupe učestvuju u realizaciju aktivnosti. Ukoliko treba formirati više manjih grupa, voditi računa da po broju budu iste ili približno ist, dečaci i devojčice da budu ravnopravno raspoređeni, a ako postoje značajne razlike u motoričkim sposobnostima, voditi računa i po tom kriterijumu ujednačiti grupe.

U izletima, boravku u prirodi, veoma je korisno izvoditi pokretne igre. Upravo na otvorenom prostoru, pod uticajem vazduha, sunca, vode, pokretna igra dobija svoj pravi smisao. U takvim uslovima, u novoj sredini, okruženju, deca će biti motivisana za veće angažovanje i za njih će to biti jedinstven doživljaj. Poželjno je da se prilikom izbora i sprovođenja pokretnih igara voditi računa da se iskoriste prirodni uslovi u okruženju i da se savladavaju prirodne prepreke (drveće, potok, žbunje i dr.).

U samostalnim aktivnostima, najbolje je učiti nove pokretne igre. Tako naučene igre, lako se primenjuju u svim organizacionim oblicima rada koji se primenjuju sa decom (jutarnje vežbanje, usmerena aktivnost).

Fizičke aktivnosti u vrtiću su takve da ima mnogo kretanja pa postoji mogućnost povređivanja. Zato vaspitač mora uvek da bude prisutan u toku realizacije igre, on je taj koji usmerava igru, pomaže deci kod izvršenja pojedinih zadataka, čuva ih da ne dodje do povrede, intrveniše i po potrebi zaustavlja igru kada je to potrebno, insistira na poštovanje utvrđenih pravila igre, suzbijanje eventualne svađe i pokušaj sličnih prevara. Upravo zbog svega navedenog, aktivnost vaspitača počinje pre nego što se uđe u salu za vežbanje ili dvorište, jer se mora obaviti presvlačenje dece, obavljanje higijenskih radnji, i organizovan dolazak do sale. Kada se uđe u salu ili dvorište gde se održavaju aktivnosti, vaspitač vodi računa o maksimalnoj iskorišćenosti prostora za vežbanje, promena stanica ili mesta u sali, postavljanju i grupisanju dece, podelu rekvizita i postavljanju sprava. Vaspitač mora biti upoznat s načinima organizovanja u različitim situacijama (kad je prostor u kome se sprovode aktivnosti mali, kada ima puno ili malo dece, kada aktivnost sprovodi sam ili uz pomoć kolega itd.), i pri sprovođenju različitih sadržaja, jer ista organizacija rada nije isto efikasna kod različitih jedinica aktivnosti.

Jedno od važnih pravila igara je i to da se igra uvek privede do kraja, da se završi, i da se vaspitač sa nekoliko primernih reči obrati deci uz isticanje njihove uspešnosti u igri, zalaganju, eventualno proglašenje pobednika i pohvale pobednika i pobeđenih.

LITERATURA

Bunčić, V. (2010). *Metodika fizičkog vaspitanja i sporta za dečiji uzrast*. Visoka škola strukovnih studija za vaspitače i trenere. Subotica

- Blagajac, S. (1992). *Metodika fizičkog vaspitanja*. Pedagoška akademija, Beograd
- Ivanovi, M. (2002). *Vežbe oblikovanja i elementarne motoričke igre*. Valjevo
- Ivanović, J. & Gajević, A. (2016). Trend Changes in Physical Fitness in Children of Elementary School age – Transverzal model. In F Eminović and M Dopsaj (eds.) *Physical Activity Effects on the Anthropological Status of Children, Youth and Adults*. Editors. New York, Usa : NOVA publishers
- Janković, J. (2016). *Fizička aktivnost predškolske dece*. Doktorska disertacija. Univerzitet u Novom Sadu, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja
- Koci, J. (2009). *Praktikum za metodiku nastave fizičkog vaspitanja*. Pedagoški fakultet. Jagodina
- Kojić, D. (2002). *Fizičko vaspitanje predškolskog deteta*. Beograd
- Maksimović, S. (2005). *Praktikum za metodiku fizičkog vaspitanja*. IKP Zaslona, Šabac
- Milanović, Lj. (1985). *Nastava fizičkog i zdravstvenog vaspitanja*. Zavod za udzbenike i nastavna sredstva. Beograd
- Milanović, Lj. i Stamatović, M (2003). *Metodika fizičkog vaspitanja*. Zavod za udzbenike i nastavna sredstva. Beograd
- Perić, D. i Cvetković, N. (2003). *Budi prav- bićeš zdrav*. Biblioteka grada Beograda
- Perić, D. (1991). *Igra u funkciji poboljšanja posturalnog statusa dece predškolskog uzrasta*. Doktorska disertacija. Fakultet fizičke kulture. Beograd
- Perić, D & Tišma, M. (2014). Uloga motoričkog ponašanja dece predškolskog uzrasta u formiranju pojma o sebi. TMS Akta, 8, 31-40
- Rajović, R. (2016). *Kako uspešno razvijati IQ deteta kroz igru – NTC sistem učenja*. Novi Sad, Smart production
- Rajović, R. (2016). *Efekti NTC programa vežbanja na razvoj motorike dece predškolskog uzrasta*. Doktorska disertacija. Niš, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja
- Ratković, R. (2009). *Metodika fizičkog vaspitanja*. Visoka škola strukovnih studija za vaspitače. Pirot
- Ratković, R (2010). *Telesno vaspitanje najmladjih kroz slike i reči*. Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača. Pirot
- Vigotski, L.S. (1978). *Mišljenje i govor*. Beograd: Nolit
-